

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 17.1.2018
COM(2018) 24 final

2018/0008 (NLE)

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje

(Besedilo velja za EGP)

{SWD(2018) 14 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

- **Razlogi za predlog in njegovi cilji**

Evropske družbe in gospodarstva se soočajo s pomembnimi digitalnimi in tehnološkimi inovacijami ter spremembami na trgu dela in demografskimi spremembami. Številna delovna mesta, ki jih poznamo danes, pred desetletjem niso obstajala, v prihodnosti pa bodo nastale številne nove oblike zaposlitev. Komisija v Beli knjigi o prihodnosti Evrope poudarja, da bo „[v]ečina otrok, ki danes vstopajo v osnovno šolo, [...] najverjetneje zaposlena na novih vrstah delovnih mest, ki še ne obstajajo“. Soočanje s tem bo „zahteval[o] ogromne naložbe v znanja in spretnosti ter obsežno preoblikovanje sistemov izobraževanja in vseživljenjskega učenja“¹.

Izobraževanje in usposabljanje sta delna rešitev, ki bi več ljudem omogočila dostojno zaposlitev, se bolje odzivala na potrebe po spretnostih v gospodarstvu in okrepila odpornost Evrope. Vseživljenjsko učenje mora zaradi hitrega tehnološkega napredka in povezanih sprememb profilov in zahtev delovnih mest temeljiti na dobrem sodelovanju in sinergijah med industrijo, izobraževanjem, usposabljanjem in učenjem. Hkrati se morajo tej realnosti prilagoditi tudi sistemi izobraževanja in usposabljanja. Zlasti se zdi, da ni več dovolj, da mladi pridobijo določen nespremenljiv nabor spretnosti ali znanj, temveč morajo razviti odpornost, pridobiti širok nabor kompetenc in se naučiti prilagajati na spremembe.² Zato sta potreba po vseživljenjskem učenju, s katerim ljudje nove in relevantnejše kompetence pridobivajo skozi celo življenje, in njegova vrednost očitnejši kot kadar koli prej.

Voditelji 27 držav članic ter Evropskega sveta, Evropskega parlamenta in Evropske komisije so se v Rimski izjavi z dne 25. marca 2017 zavezali k prizadevanju za Unijo, „kjer bodo mladi deležni najboljše izobrazbe in usposabljanja ter bodo lahko študirali in našli zaposlitev po vsej celini“³.

Naše družbe in gospodarstva so močno odvisna od visoko izobraženih in usposobljenih ljudi. Spretnosti, kot so ustvarjalnost, kritično mišljenje, samoiniciativnost in reševanje problemov, imajo pomembno vlogo pri soočanju s kompleksnostjo in spremembami v današnji družbi. V Razmisleku o izkoriščanju globalizacije se priznava, da so za družbo, ki je vedno bolj mobilna in digitalna, potrebni novi načini učenja ter fleksibilnejši modeli usposabljanja in izobraževanja, v Razmisleku o socialni razsežnosti Evrope pa se poudarja pomen pravega nabora spretnosti in kompetenc za ohranjanje življenjskih standardov po Evropi⁴. Podnebne spremembe in omejeni okoljski viri skupaj z gospodarsko in socialno neenakostjo pomenijo, da mora vsa človekova dejavnost upoštevati trajnostni razvoj.⁵

Kot je Komisija jasno navedla v sporočilu o krepitvi evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture⁶, bi moral evropski izobraževalni prostor olajšati sodelovanje in mobilnost učencev, delavcev v izobraževanju in usposabljanju ter institucij za izobraževanje in usposabljanje. To temelji na skupnem interesu vseh držav članic, da se v celoti izkoristijo možnosti izobraževanja in kulture kot gonilne sile za ustvarjanje delovnih mest, socialno

¹ Evropska komisija (2017), Bela knjiga o prihodnosti Evrope, https://ec.europa.eu/commission/white-paper-future-europe-reflections-and-scenarios-eu27_sl.

² Bela knjiga o prihodnosti Evrope, gl. opomba 1.

³ Rimska izjava z dne 25. marca 2017, <http://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2017/03/25-rome-declaration/>.

4 Evropska komisija (2017), Razmislek o izkoriščanju globalizacije, https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-harnessing-globalisation_sl.

⁵ Evropsko središče za politično strategijo (2016): strateški dokument 13: *The Future of Work* (Prihodnost dela); Sklepi Sveta o izobraževanju za trajnostni razvoj iz novembra 2010, https://ec.europa.eu/epsc/file/strategic-note-13-future-work_en.

6 Sporočilo Komisije, Krepitev evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture, Prispevek Evropske komisije k srečanju voditeljev v Göteborgu, 17. novembra 2017, [COM\(2017\) 673](#).

pravičnost, aktivno državljanstvo in evropsko identiteto v vsej njeni raznolikosti. Je odgovor na vse večjo mobilnost na evropskih trgih dela, potrebo po vedno večjem vlaganju v učenje jezikov ter digitalno, podjetniško, naravoslovno, tehniško, inženirsko in matematično kompetenco. Evropski svet je nato decembra 2017 med drugim pozval k proučitvi ukrepov za reševanje izzivov glede spretnosti v zvezi z digitalizacijo, kibernetsko varnostjo, medijsko pismenostjo in umetno inteligenco ter potrebe po vključujočem in na vseživljenjskem učenju ter inovacijah temelječem pristopu k izobraževanju in usposabljanju⁷.

V ostrem nasprotju s temi zahtevami podatki najnovejšega programa OECD za mednarodno primerjavo dosežkov učencev (PISA) kažejo, da so za petino učencev v Evropski uniji značilni nezadostni dosežki pri bralni, matematični in naravoslovni pismenosti⁸. Zaskrbljujoče je, da se je med letoma 2012 in 2015 trend slabih rezultatov za EU kot celoto še povečal. V državah, vključenih v program OECD za mednarodno ocenjevanje kompetenc odraslih (PIAAC) za leto 2012, zgolj najnižjo raven bralne pismenosti dosega med 4,9 % in 27,7 % odraslih, zgolj najnižjo raven računske pismenosti pa med 8,1 % in 31,7 % odraslih.⁹

Poleg tega ima 44 % državljanov EU slabe digitalne spretnosti ali jih nima (19 %)¹⁰, čeprav imajo hitre tehnološke in digitalne spremembe velik vpliv na naša gospodarstva in družbe. Zaradi hitre digitalne preobrazbe gospodarstva danes skoraj vsa delovna mesta zahtevajo neko raven digitalne pismenosti, enako pa velja tudi za udeležbo v širši družbi. Digitalne spretnosti so dandanes tako pomembne kot bralna in računska pismenost, zato Evropa potrebuje digitalno pismene ljudi, ki tehnologij niso sposobni le uporabljati, temveč z njihovo uporabo tudi inovirati in voditi.

Prvo načelo evropskega stebra socialnih pravic je, da ima vsakdo pravico do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja¹¹. Pomanjkanje kompetenc, potrebnih za uspešno udeležbo v družbi in na trgu dela, povečuje tveganje brezposelnosti, revščine in socialne izključenosti. Ovira vključujočo in trajnostno rast ter konkurenčnost industrije in zmožnost za inovacije. Raziskave kažejo, da je izboljšanje osnovnih spretnosti v bralni in računski pismenosti ter digitalne kompetence predpostavka za razvoj širšega nabora ključnih kompetenc; zlasti je tesno povezano z osebnostnim razvojem, razvojem učne kompetence in državljanske kompetence¹².

Leta 2006 sta Evropski parlament in Svet sprejela Priporočilo o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje¹³. V njem državam članicam priporočata, naj v okviru svojih strategij za vseživljenjsko učenje razvijejo zagotavljanje ključnih kompetenc vsem. Poleg tega so v priloženem evropskem referenčnem okviru ključnih kompetenc opredeljene kompetence, ki jih vsak posameznik potrebuje za osebnostno izpolnitev in razvoj, zaposljivost, socialno vključenost in aktivno državljanstvo. Države članice so bile pozvane, naj uporabljajo referenčni okvir, da zagotovijo, da začetno izobraževanje in usposabljanje vsem mladim ponuja sredstva za oblikovanje ključnih kompetenc do ravni, ko bodo sposobni za odraslo

⁷ Sklepi zasedanja Evropskega sveta z dne 14. decembra 2017, [EUCO 19/17](#).

⁸ OECD (2016), rezultati raziskave PISA 2015, <https://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-in-focus.pdf>; Evropska komisija (2016), *PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (PISA 2015: Uspešnost EU in prvi zaključki glede izobraževalnih politik v Evropi), https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf.

⁹ Evropska komisija (2016), Pregled izobraževanja in usposabljanja, str. 81, http://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2016_en.pdf.

¹⁰ Evropska komisija (2017), Pregled stanja na digitalnem področju za leto 2017, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-scoreboard>.

¹¹ Sporočilo Komisije, Vzpostavitev evropskega stebra socialnih pravic, [COM\(2017\) 250](#).

¹² OECD (2015), *Skills for Social Progress: The Power of Social and Emotional Education* (Spretnosti za socialni napredek: moč socialne in čustvene vzgoje), <http://www.oecd.org/edu/skills-for-social-progress-9789264226159-en.htm>.

¹³ Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje, [2006/962/ES](#).

življenje, in da bo odraslim omogočeno razvijati in posodabljati njihove ključne kompetence vse življenje.

Od leta 2006 so se načini poučevanja in učenja zelo spremenili: na priložnosti za pridobivanje kompetenc vpliva večja uporaba tehnologije, okrepljeno učenje na daljavo in povečanje priložnostnega učenja z uporabo digitalnih naprav. Glede na izkušnje v zadnjem desetletju morajo izobraževanje, usposabljanje in učenje bolj izkoriščati te nove priložnosti, da bi dejavno podpirali razvoj skozi vse življenje. Učne izkušnje vseh učencev na vseh tematskih področjih je treba obogatiti z okrepljenim sodelovanjem med formalnim in neformalnim učenjem. To se lahko doseže s spodbujanjem meddisciplinarnega učenja, raziskovalnega učenja, pripravništva in učenja skozi delo.

Cilj predlaganega priporočila je izboljšati razvoj ključnih kompetenc za vse ljudi skozi vse življenje in spodbujati ukrepe, ki so potrebni za doseganje tega cilja. Države članice spodbuja, da ljudi bolje pripravijo na spreminjajoče se trge dela in aktivno državljanstvo v bolj raznolikih, mobilnih, digitalnih in globalnih družbah ter da razvijejo učenje v vseh življenjskih obdobjih. Zlasti poziva k vlaganju v osnovne spretnosti, podjetnostno in digitalno ter jezikovno kompetenco, da bi vsem omogočili aktivno udeležbo v družbi in gospodarstvu. Prav tako poziva k vlaganju v naravoslovno, tehniško, inženirsko in matematično kompetenco, da bi spodbudili znanstveno razumevanje in naredili poklicne poti v naravoslovju, tehniki, inženirstvu in matematiki privlačnejše. Predlagano priporočilo nadomešča Priporočilo o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje, ki sta ga leta 2006 sprejela Evropski parlament in Svet¹⁴. Priporočilo bo:

- podpiralo izvajanje prvega („Vsakdo ima pravico do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, da ohrani in pridobi znanja in spretnosti, ki mu omogočajo polno udeležbo v družbi in uspešno obvladovanje prehajanja na trgu dela.“) ter četrtega načela evropskega stebra socialnih pravic (krepitev „[...] pravic[e] do hitre in individualno prilagojene pomoči, da izboljša svoje možnosti za zaposlitev ali samozaposlitev“, vključno s pravico „do podpore za iskanje zaposlitve, usposabljanje in prekvalifikacijo“);
- podpiralo vzpostavitev evropskega izobraževalnega prostora s strinjanjem o ključnih kompetencah, ki jih potrebujejo vsi učenci, podporo mobilnosti učencev in izobraževalnih delavcev ter posebno podporo razvoju jezikovne kompetence, da bi olajšali mobilnost in sodelovanje v Evropi;
- podpiralo razvoj podjetnostne kompetence, da bi razvili nujne spretnosti in odnose, vključno z ustvarjalnostjo, samoiniciativnostjo, timskim delom, razumevanjem tveganja in občutkom odgovornosti;
- se odzvalo na spreminjajoče se zahteve po kompetencah, vključno z osnovnimi spretnostmi, digitalno kompetenco, naravoslovno, tehniško, inženirsko in matematično kompetenco, ter poudarilo ukrepe za podporo razvoju teh kompetenc;
- poudarilo vlogo aktivnega državljanstva, skupnih vrednot in temeljnih pravic;
- vključilo rezultate desetletja Združenih narodov za izobraževanje za trajnostni razvoj ter zagon, ki ga je prinesel cilja trajnostnega razvoja ZN 4 – izobraževanje 2030;
- pomagalo državam članicam, izobraževalnemu okolju, okolju usposabljanja in učnem okolju ter izobraževalnim delavcem bolj podpirati razvoj kompetenc s pripravo dobrih praks v podporo razvoju ključnih kompetenc;

¹⁴

2006/962/ES, gl. opombo 13.

- prispevalo k pripravi prihajajočega strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju s promoviranjem skupnega razumevanja ključnih kompetenc;
- podpiralo uporabo evropskih virov financiranja, kot so Erasmus+, evropski strukturni in investicijski skladi in pobuda Obzorje 2020.

Priloženi delovni dokument služb Komisije vsebuje nadaljnje dokaze iz predhodnih izkušenj pri izvajanju Priporočila o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje iz leta 2006, analizo, ki to novo priporočilo podpira, ter primere obstoječih politik in projektov, ki podpirajo razvoj kompetenc v okviru vseživljenjskega učenja.

Ozadje

Ključne kompetence so tiste, ki jih vsi posamezniki potrebujejo za osebno izpolnitev in razvoj, zaposljivost, socialno vključenost in aktivno državljanstvo. Sestavljajo jih „znanja, spretnosti in odnosi“ in so širše od pojma zgolj (akademskega) „znanja“.

V evropskem referenčnem okviru ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje iz leta 2006 (v nadaljnjem besedilu: referenčni okvir) je bilo opredeljenih osem ključnih kompetenc:

- sporazumevanje v maternem jeziku;
- sporazumevanje v tujih jezikih;
- matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji;
- digitalna pismenost;
- učenje učenja;
- socialne in državljanske kompetence;
- samoiniciativnost in podjetnost ter
- kulturna zavest in izražanje.

Države članice in zainteresirane strani referenčni okvir in njegove temeljne koncepte uporabljajo od njegovega sprejetja; večina držav članic je sprejela ustrezne reforme. Te reforme se močno razlikujejo, države članice pa so sčasoma tudi prilagodile opredelitve ključnih kompetenc. Večina reform je bila sprejetih v šolskem izobraževanju ali poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Napredek je očiten pri ključnih kompetencah, ki jih je lahko povezati s tradicionalnimi šolskimi „predmeti“, na primer sporazumevanju v maternem jeziku in tujih jezikih ali matematični kompetenci, ne pa toliko pri kompetencah, ki presegajo meje tradicionalnih „predmetov“, na primer učenju učenja, podjetnosti ali socialni in državljanski kompetenci¹⁵.

Izobraževanje, usposabljanje in učenje se soočajo z izzivi pri uporabi v kompetence usmerjenih pristopov k poučevanju in učenju. Premik od statične zasnove učnih vsebin k dinamični opredelitvi znanja, spretnosti in odnosov, ki jih mora učenec razviti v učnem procesu, zahteva radikalen premik v izobraževanju, usposabljanju in učenju, ki bo vplival na njihovo organizacijo in ocenjevanje.

Poleg tega potrebe po kompetencah niso statične; vse življenje se spreminjajo. V šoli pridobljene kompetence je treba razvijati, da ostanejo ustrezne vse življenje; posodabljanje

¹⁵

Evropska komisija (2017), *Literature review of reforms related to 2006 European Framework of Key Competences for lifelong learning* (Pregled literature o reformah v zvezi z evropskim okvirom ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje iz leta 2006), https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/key-competences-consultation-2017-strategy_en.pdf.

kompetenc in pridobivanje novih glede na spreminjajoče se potrebe je vseživljenjski proces. Zatorej mora imeti vsakdo možnost svoje kompetence razvijati vse življenje.

To priporočilo predstavlja ne le posodobljen evropski referenčni okvir ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje, ampak tudi opisuje dobre prakse, ki podpirajo pripravo v kompetence usmerjenih pristopov k izobraževanju in usposabljanju, vključno z neformalnim učenjem v okviru vseživljenjskega učenja.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Skupno poročilo Sveta in Komisije za leto 2015 o izvajanju strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020) je postavilo jasne prednostne naloge, tj. da je treba razviti „ustrezna in visokokakovostna znanja, spretnosti in kompetence, pridobljene v celotnem obdobju vseživljenjskega učenja, s poudarkom na vplivu učnih rezultatov na zaposljivost, inovativnost, aktivno državljanstvo in dobro počutje“¹⁶.

Komisija v sporočilu o krepitvi evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture¹⁷ poziva k vlaganju v ljudi in njihovo izobraževanje ter zagotovitvi, da sistemi izobraževanja in usposabljanja pomagajo vsem učencem pridobiti znanje, spretnosti in kompetence, ki so v današnjem svetu nujni. Prav tako močno povezuje skupno razumevanje kompetenc, ki jih vsakdo potrebuje, in vzpostavitev evropskega izobraževalnega prostora.

Pregled priporočila Sveta o ključnih kompetencah iz leta 2006 je bil napovedan v novem programu znanj in spretnosti za Evropo, da bi razvili skupno in posodobljeno razumevanje ključnih kompetenc, spodbudili njihovo uvedbo v učne načrte in programe usposabljanja ter zagotovili podporo njihovi boljši pripravi in ocenjevanju¹⁸.

Komisija je v pobudi „Vlaganje v mlade v Evropi“, ki je bila sprejeta 7. decembra 2016¹⁹, in v naknadnih sporočilih o razvoju šol in odličnem poučevanju za dober začetek v življenju²⁰ ter o posodobitvi visokošolskega izobraževanja²¹ maja 2017 še bolj poudarila potrebo po vlaganju v razvoj kompetenc in več ambicioznosti na tem področju.

Svet v priporočilu, sprejetem decembra 2016, z naslovom „Poti izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle“ priporoča, naj se odraslim z nizko ravniyo spretnosti, znanj in kompetenc glede na individualne potrebe ponudi priložnost, da pridobijo minimalno raven bralne in računske pismenosti ter digitalne kompetence in/ali pridobijo širok nabor spretnosti, znanj in kompetenc v skladu s priporočilom o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje iz leta 2006.

Svet je v priporočilu z dne 20. decembra 2012 o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja²² države članice pozval, naj v skladu z nacionalnimi okoliščinami in posebnostmi ter kot se jim zdi ustrezno, najpozneje do leta 2018 vzpostavijo ureditev za potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja, ki posameznikom omogoča, da se jim potrdijo znanje, spretnosti in kompetence, pridobljeni z neformalnim in priložnostnim učenjem, ter da pridobijo polne ali, kjer je to primerno, delne kvalifikacije.

¹⁶ Skupno poročilo Sveta in Komisije za leto 2015 o izvajanju strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020) – Nove prednostne naloge za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju, [UL 2015/C 417/04](#).

¹⁷ COM(2017) 673, gl. opombo 6.

¹⁸ Sporočilo Komisije, Novi program znanj in spretnosti za Evropo, [COM\(2016\) 381](#).

¹⁹ Sporočilo Komisije, Vlaganje v mlade v Evropi, COM(2016) 940; Sporočilo Komisije, Izboljšanje in posodabljanje izobraževanja, [COM\(2016\) 941](#).

²⁰ Sporočilo Komisije, Razvoj šol in odlično poučevanje za dober začetek v življenju, [COM\(2017\) 248](#).

²¹ Sporočilo Komisije o prenovljeni agendi EU za visoko šolstvo, [COM\(2017\) 247](#).

²² Priporočilo Sveta z dne 20. decembra 2012 o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja, [2012/C 398/01](#).

Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2017 o evropskem ogrodju kvalifikacij za vseživljenjsko učenje, ki razveljavlja Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o uvedbi evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje,²³ nudi skupni referenčni okvir, ki posameznikom in organizacijam pomaga primerjati različne sisteme kvalifikacij in ravni kvalifikacij iz teh sistemov.

Okvir Europass²⁴ ljudem pomaga bolje sporočati in opisati njihove kompetence in kvalifikacije.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Komisija v svojem sporočilu o krepitvi evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture poudarja, da je izobraževanje temelj produktivne in ustvarjalne delovne sile ter posledično odpornega gospodarstva. Poudarja potrebo po vlaganju v ljudi, njihove kompetence in priložnosti. Posebej se sklicuje na potrebo po večjih prizadevanjih pri podpiranju razvoja ključnih kompetenc²⁵.

V evropskem stebru socialnih pravic sta poudarjeni „pravic[a vsakogar] do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, da ohrani in pridobi znanja in spretnosti, ki mu omogočajo polno udeležbo v družbi in uspešno obvladovanje prehajanja na trgu dela“, ter pravica do nadaljnega usposabljanja in prekvalifikacije²⁶.

V predlogu priporočila Sveta o skupnih vrednotah, vključujočem izobraževanju in evropski razsežnosti poučevanja²⁷ je zlasti izpostavljena državljanska kompetenca, kot je opisana v Prilogi k temu priporočilu. V njem je navedena vrsta ukrepov, ki bi jih države članice lahko sprejele ob podpori Unije.

V sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje²⁸ je navedeno, kako lahko sistemi izobraževanja in usposabljanja bolje uporabljajo inovacije in digitalno tehnologijo ter podpirajo razvoj ustreznih digitalnih kompetenc, potrebnih za življenje in delo v času hitrih digitalnih sprememb. Akcijski načrt za digitalno izobraževanje se posebej osredotoča na sisteme začetnega izobraževanja in usposabljanja ter zajema šole, poklicno izobraževanje in usposabljanje ter visoko šolstvo.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

- **Pravna podlaga**

Pobuda je skladna s členoma 165 in 166 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Člen 165 določa, da Unija prispeva k razvoju kakovostnega izobraževanja s spodbujanjem sodelovanja med državami članicami ter po potrebi s podpiranjem in dopolnjevanjem njihovih dejavnosti, pri čemer v celoti upošteva odgovornost držav članic za vsebino in organizacijo njihovih izobraževalnih sistemov. Člen 166 določa, da Unija izvaja politiko poklicnega usposabljanja, ki podpira in dopolnjuje dejavnost držav članic, pri čemer v celoti upošteva njihovo odgovornost za vsebino in organizacijo poklicnega usposabljanja.

²³ Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2017 o evropskem ogrodju kvalifikacij za vseživljenjsko učenje, [2017/C 189/3](#).

²⁴ Odločba št. [2241/2004/ES](#) Evropskega parlamenta in Sveta o enotnem okviru Skupnosti za preglednost kvalifikacij in usposobljenosti (Europass).

²⁵ COM(2017) 673, gl. opombo 6.

²⁶ COM(2017) 250, gl. opombo 11.

²⁷ COM(2018) 23.

²⁸ COM(2018) 22.

Pobuda ne predlaga nobene razširitve pristojnosti EU za sprejemanje predpisov ali zavezujočih zavez držav članic. Države članice se bodo v skladu s svojimi nacionalnimi okoliščinami odločile, kako bodo izvedle to priporočilo.

- **Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)**

Številne države članice sicer imajo lastne nacionalne okvire kompetenc, s katerimi usmerjajo izobraževanje in usposabljanje, vendar je izmenjava dobrih praks pri nadaljnji podpori v kompetence usmerjenemu poučevanju in učenju trenutno omejena.

Dodana vrednost tega priporočila na ravni Unije je sposobnost Unije, da:

- izoblikuje skupni referenčni okvir potrebnih ključnih kompetenc,
- spodbuja skupno razumevanje pomena vseživljenjskega učenja,
- lajša izmenjavo znanja, strokovnih izkušenj in dobrih praks,
- podpira pobude na ravni EU za spodbujanje razvoja kompetenc,
- podpira oblikovanje okvirov kompetenc, ki pomagajo opredeliti učne izide in na katerih temeljijo prakse ocenjevanja in vrednotenja,
- podpira oceno razvoja kompetenc in spremlja napredek na ravni EU.

- **Sorazmernost**

Predlog krepi skupno razumevanje ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje in postavlja temelje za države članice in Komisijo pri izmenjavi dobrih praks ter oblikovanju politik na nacionalni in evropski ravni v podporo pridobivanju ključnih kompetenc. Predlog zajema vse ravni izobraževanja in usposabljanja, formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja ter vse starostne skupine. Ukrep se šteje za sorazmernega, saj so zaveze, ki jih bodo sprejele države članice, prostovoljne in vsaka država članica določi svoj pristop.

- **Izbira instrumenta**

Za prispevek k doseganju ciljev iz členov 165 in 166 Pogodbe o delovanju Evropske unije ta pogodba Svetu dovoljuje sprejetje priporočil na predlog Komisije.

Priporočilo Sveta je ustrezen instrument na področju izobraževanja in usposabljanja, saj ima EU na tem področju podporno pristojnost, in je instrument, ki je bil pogosto uporabljen za evropske ukrepe na področju izobraževanja in usposabljanja. Kot pravni instrument izraža zavezanost držav članic k ukrepom v besedilu in zagotavlja tehtnejšo politično podlago za sodelovanje na tem področju, hkrati pa povsem upošteva pristojnost držav članic na področju izobraževanja in usposabljanja.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja ustreznosti obstoječe zakonodaje**

Ni relevantno.

- **Posvetovanja z zainteresiranimi stranmi**

Opravljen je bila vrsta namenskih posvetovanj in strokovnih seminarjev, začeni s forumom o izobraževanju, usposabljanju in mladih oktobra 2016. Prav tako so potekale razprave s predstavniki držav članic o pregledu priporočila o ključnih kompetencah iz leta 2006 na sestankih skupine na visoki ravni ET 2020, srečanjih generalnih direktorjev, pristojnih za šolsko izobraževanje, poklicno izobraževanje in usposabljanje ter visoko šolstvo, ter srečanju

Svetovalnega odbora za poklicno izobraževanje in usposabljanje, Odbora za kulturne zadeve in Svetovalne skupine za Youthpass.

Od 22. februarja do 19. maja 2017 je bilo odprto spletno javno posvetovanje, na katerem je bilo zbranih skoraj 500 odzivov in predloženih 69 dokumentov o stališčih. Prispevki kažejo dobro pokritost ministrstev za izobraževanje in nevladnih zainteresiranih strani. Posvetovalni proces se je sklenil 14. junija 2017 s konferenco v Bruslju²⁹.

Rezultati posvetovanja potrjujejo pomen evropskega referenčnega okvira ključnih kompetenc. Anketiranci so potrdili, da so potrebne spremembe, da bi zagotovili, da bi okvir odražal politični, socialni, gospodarski, ekološki in tehnološki napredek zadnjega desetletja.

Ključne ugotovitve spletnega javnega posvetovanja so:

- večina anketirancev meni, da je referenčni okvir pomembno orodje za
- izobraževanje, usposabljanje in učenje (77 %);
- v večini prispevkov avtorji vidijo potrebo po manjših spremembah referenčnega okvira (65 %);
- anketiranci poudarjajo potrebo po nadaljnji podpori uporabe referenčnega okvira in
- podpori v kompetence usmerjenega izobraževanja, usposabljanja in učenja v Evropi.

V spletnem posvetovanju, dokumentih o stališčih in na posvetovalnih srečanjih/konferencah je bila poudarjena potreba po:

- odzivu na zahteve po kompetencah na področju pismenosti, jezikov in sporazumevanja v današnjih večjezičnih in kulturno raznolikih družbah;
- hitrem odzivanju na spreminjajoče se digitalno in tehnološko okolje s posodobitvijo opredelitve digitalne kompetence. Ta posodobitev bi morala vključevati izkušnje iz oblikovanja in podpiranja uporabe široko rabljenega okvira digitalne kompetence³⁰;
- nadaljnjem izboljšanju razvoja kompetenc v matematiki, naravoslovju in tehniki;
- poudarjanju pomembnosti osebnostnih in medosebnih spretnosti (včasih se imenujejo življenjske, socialne in čustvene ali mehke veščine), ki posameznikom pomagajo pri odzivanju na negotovost in spremembe. Predlaga se nadaljnja okrepitev spretnosti, kot so kritično mišljenje, timsko delo, medkulturne spretnosti in reševanje problemov, v referenčnem okviru;
- poudarjanju trajnosti v priporočilu po desetletju Združenih narodov za izobraževanje za trajnostni razvoj (2005–2014) ter zaradi svetovnih ciljev trajnostnega razvoja, vključno s ciljem za izobraževanje 2030;
- poudarjanju državljanske kompetence in vloge državljanstva, skupnih vrednot in človekovih pravic. Vedno pomembneje je opolnomočenje posameznikov, da delujejo kot odgovorni, aktivni ljudje, ki lahko prispevajo k mirnim, strpnim, vključujočim in varnim družbam. V tem okviru se predlaga tudi krepitev medijske pismenosti in medkulturnih spretnosti;

²⁹ Evropska komisija (2017), *Report on the results of the stakeholder consultation* (Poročilo o rezultatih posvetovanja z zainteresiranimi stranmi), https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/2017-key-competences-consultation-review_en.pdf.

³⁰ Evropska komisija (2014), *The Digital Competence Framework* (Okvir digitalne kompetence), <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomp/digital-competence-framework>.

- poudarjanju ustvarjalnosti, sposobnosti načrtovanja in upravljanja procesov ter soočanja s tveganjem v okviru informiranega sprejemanja odločitev kot bistvenih razsežnosti podjetnostne kompetence. Izražena je bila želja po uskladitvi posodobljenih opredelitev z okvirom EntreComp³¹;
- upoštevanju širših sodobnih oblik kulturnega izražanja in vključitvi razvijanja lastne kulturne identitete. Poudariti bi bilo treba pozitiven in odprt odnos do drugih kultur in kulturnih razlik.

V posvetovanju se je potrdilo, da se je referenčni okvir uporabljal predvsem za formalno učenje na primarni in sekundarni ravni. Zato je potrebna trdnejša povezanost z drugimi vrstami izobraževanja in usposabljanja, kot so predšolska vzgoja in varstvo, poklicno in strokovno izobraževanje in usposabljanje, visoko šolstvo, izobraževanje odraslih in neformalno učenje.

Končno je bilo predlagano tudi, da se za podporo uporabi referenčnega okvira okrepi usmerjanje in podpora delavcev v izobraževanju in usposabljanju ter proučijo načini za podpiranje pristopov k ocenjevanju, tako v okviru poučevanja in učenja kot v upravljanju izobraževanja in usposabljanja.

• Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj

Predlog temelji na širokem naboru poročil in študij o učinku priporočila o ključnih kompetencah iz leta 2006, povezanih reformah v državah članicah in relevantnih projektih, ki jih je financirala EU. V skupnem poročilu Sveta in Evropske komisije iz leta 2010 so bile proučene prve izkušnje držav članic pri prehodu na v kompetence usmerjene učne načrte v izobraževanju in usposabljanju³². Ugotovitve mreže evropskih politik o razvoju ključnih kompetenc v šolskem izobraževanju KeyCoNet³³ in poročilo Eurydice iz leta 2012³⁴ predstavljajo dober pregled uporabe referenčnega okvira v šolskem izobraževanju. Poročila Cedefop³⁵ nudijo vpogled v vlogo, ki jo ima referenčni okvir v poklicnem izobraževanju in usposabljanju.

Dokazi so bili zbrani tudi s študijami, izvedenimi za namene pregleda, vključno s pregledom literature o uporabi evropskega referenčnega okvira in primerjalno analizo mednarodnih in nacionalnih okvirov kompetenc³⁶.

Za posamezne kompetence je delo temeljilo na študijah in poročilih po posameznih področjih, ko na primer nedavnih poročilih o pismenosti in učenju jezikov³⁷, izobraževanju na področju

³¹ Evropska komisija (2017), *The Entrepreneurship Competence Framework* (Okvir podjetnostne kompetence), <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework>.

³² Skupno poročilo Sveta in Komisije o napredku pri izvajanju delovnega programa „Izobraževanje in usposabljanje 2010“ iz leta 2010, [2010/C 117/01](https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework).

³³ *Key Competence Development in Europe. Catalogue of Initiatives* (Razvoj ključnih kompetenc v Evropi. Seznam pobud), <http://keyconet.eun.org>.

³⁴ Evropska komisija (2012), *Developing Key Competences at School in Europe: Challenges and Opportunities for Policy* (Razvoj ključnih kompetenc v šolah v Evropi: izzivi in priložnosti za politiko), https://www.ddooss.org/informes/School_in_Europe.pdf.

³⁵ Cedefop (2015), *Stronger VET for better lives* (Okrepljeno poklicno izobraževanje in usposabljanje za boljše življenje), <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3067>; Cedefop (2016), *Key competences in vocational education and training* (Ključne kompetence v poklicnem izobraževanju in usposabljanju), <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/key-competences-in-vet>

³⁶ Evropska komisija (2017), *Literature review of the reforms related to the 2006 European Framework of Key Competences for Lifelong Learning* (Pregled literature o reformah v zvezi z evropskim okvirom ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje iz leta 2006); Evropska komisija (2017), *Support of the stakeholder consultation in the context of the Key Competences Review, Report 1: Comparative Analysis of national and international competence frameworks* (Podpora za posvetovanje z zainteresiranimi stranmi v okviru pregleda ključnih kompetenc, Prvo poročilo: Primerjalna analiza nacionalnih in mednarodnih okvirov kompetenc).

³⁷ Evropska komisija (2017), *Rethinking language and linguistic diversity in schools* (Ponovni razmislek o jezikih in jezikovni raznolikosti v šolah), https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/rethinking-language-report_en.pdf.

naravoslovja³⁸, socialnem in čustvenem izobraževanju³⁹, državljski vzgoji⁴⁰, podjetnostnem izobraževanju⁴¹, državljski kompetenci⁴² ter kulturni zavesti in izražanju⁴³.

Pregled je upošteval tudi poročila in študije OECD, Unesca in Sveta Evrope, ki se ukvarjajo z opredelitvijo okvirov kompetenc na področju izobraževanja, usposabljanja in učenja⁴⁴. Dodaten pomemben vir informacij je bilo delo Skupnega raziskovalnega središča (JRC), zlasti na področju digitalne in podjetnostne kompetence⁴⁵.

- **Ocena učinka**

Zaradi dopolnilnega pristopa dejavnosti k pobudam držav članic, prostovoljne narave predlaganih dejavnosti in obsega pričakovanih učinkov ocena učinka ni bila izvedena. Pripravljeni predlog temelji na prejšnjih študijah, posvetovanjih z državami članicami in javnem posvetovanju.

- **Ustreznost in poenostavitev ureditve**

Ni relevantno.

- **Temeljne pravice**

Ni relevantno.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Ta pobuda ne zahteva dodatnih sredstev iz proračuna EU.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Za podporo izvajanju predloga Komisija predlaga v sodelovanju z državami članicami pripraviti podporne smernice, ki bodo obravnavala pomanjkljivosti pri izvajanju v kompetence usmerjenega poučevanja in učenja.

Komisija namerava poročati o uporabi Priporočila v okviru evropskega sodelovanja na področju izobraževanja, usposabljanja in učenja.

³⁸ Evropska komisija (2015), *Science education for responsible citizenship* (Izobraževanje na področju naravoslovja za odgovorno državljanstvo), http://ec.europa.eu/research/swafs/pdf/pub_science_education/KI-NA-26-893-EN-N.pdf; Evropska komisija (2011), *Science education in Europe: National policies, practices and research* (Izobraževanje na področju naravoslovja v Evropi: nacionalne politike, prakse in raziskave), http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/report-roc-card-on-science-education_en.pdf.

³⁹ Cefai C., Bartolo P. A., Cavioni V., Downes, P. (2017), *Integrating Social and Emotional Education (SEE) in the School Curriculum across the EU* (Vključevanje socialnega in čustvenega izobraževanja v šolske programe po EU), poročilo mreže NESET II, Luksemburg: Urad za publikacije Evropske unije, v pripravi.

⁴⁰ Evropska komisija (2017), *Citizenship Education at School in Europe* (Državljska vzgoja v šolah v Evropi), https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/news/20171106-citizenship-education-school-europe-2017_en.

⁴¹ Evropska komisija (2016), *Entrepreneurship Education at School in Europe* (Podjetnostno izobraževanje v šolah v Evropi), <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/images/4/45/195EN.pdf>.

⁴² Mednarodno združenje za ocenjevanje uspešnosti izobraževanja IEA (2017), *International Civic and Citizenship Study (ICCS)* (Mednarodna študija o državljanstvu), v pripravi; JRC (2011), *Civic Competence Composite Indicator (CCCI-2): Measuring Young People's Civic Competence across Europe based on the IEA International Citizenship and Civic Education study* (Sestavljeni kazalnik državljske kompetence: merjenje državljske kompetence mladih po Evropi na podlagi mednarodne študije o državljski vzgoji IEA), <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC68398/lbna25182enn.pdf>.

⁴³ Evropska komisija (2016), *Cultural Awareness and Expression Handbook* (Priročnik o kulturni zavesti in izražanju), <https://publications.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/6066c082-e68a-11e5-8a50-01aa75ed71a1>.

⁴⁴ UNESCO, *Global Citizenship Education* (Vzgoja za globalno državljanstvo), <https://en.unesco.org/gced>; Referenčni kompetenčni okvir Sveta Evrope za demokratično kulturo; OECD, *Education 2030* (Izobraževanje 2030), <https://www.coe.int/en/web/education/competences-for-democratic-culture>.

⁴⁵ Okvir digitalne kompetence; okvir podjetnostne kompetence, gl. opombi 30 in 31.

- **Obrazložitevni dokumenti (za direktive)**

Ni relevantno.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Določbe v zvezi z državami članicami

Države članice so pozvane, naj okrepijo razvoj ključnih kompetenc za vse učence, zlasti tiste iz prikrajšanih okolij. Pozvane so, naj okrepijo prizadevanja za dvig zlasti ravni doseganja osnovnih spretnosti (bralne in računske pismenosti ter osnovnih digitalnih spretnosti), digitalne in podjetnostne kompetence, naravoslovne, tehniške, inženirske in matematične ter jezikovne kompetence. Po potrebi naj okrepijo svojo podporo v kompetence usmerjenim pristopom k izobraževanju in učenju v vseh kontekstih izobraževanja, usposabljanja in učenja.

Predlog poleg posodobljenega evropskega referenčnega okvira ključnih kompetenc vsebuje tudi več dobrih praks za podporo delavcem v vseh kontekstih izobraževanja, usposabljanja in učenja pri v kompetence usmerjenem učenju ter za nadaljnji razvoj ocenjevanja ključnih kompetenc. Za podporo razvoju ključnih kompetenc je treba oblikovati in uporabljati najrazličnejše podpirne učne pristope in kontekste; države članice se spodbuja, naj podpirajo njihov nadaljnji razvoj.

V Priporočilu je poudarjena tudi potreba po podpori ciljev trajnostnega razvoja ZN z njihovim vključevanjem v izobraževanje, usposabljanje in neformalno učenje.

Države članice so pozvane, naj poročajo o izkušnjah in napredku pri zagotavljanju ključnih kompetenc.

Določbe v zvezi s Komisijo

Komisija predlaga nadaljnji razvoj smernic o v kompetence usmerjenih pristopih v izobraževanju, usposabljanju in učenju ter podporo pobudam za oblikovanje in spodbujanje izobraževanja za trajnostni razvoj v skladu s ciljem trajnostnega razvoja 4 ZN: vsem enakopravno zagotoviti kakovostno izobrazbo ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vsake⁴⁶.

Komisija predlaga pripravo pregleda stanja za spremljanje razvoja ključnih kompetenc in za zagotavljanje informacij o ukrepih, izvedenih v podporo razvoju kompetenc. Pripraviti namerava predlog za prihodnja evropska referenčna merila za razvoj kompetenc v zvezi z naslednjim ciklom strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju.

⁴⁶

Cilj trajnostnega razvoja ZN 4, <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg4>.

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje

(Besedilo velja za EGP)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti členov 165 in 166 Pogodbe,
ob upoštevanju predloga Evropske komisije,
ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Prvo načelo evropskega stebra socialnih pravic⁴⁷ je, da ima vsakdo pravico do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, da lahko ohrani in pridobi znanja in spretnosti, ki mu omogočajo polno udeležbo v družbi in uspešno obvladovanje prehodov na trgu dela. Steber prav tako določa pravico vsakogar do hitre in prilagojene pomoči za izboljšanje možnosti za zaposlitev ali samozaposlitev, do usposabljanja in prekvalifikacije, do nadaljnega izobraževanja ter do podpore za iskanje zaposlitve. Spodbujanje razvoja kompetenc je eden izmed ciljev evropskega izobraževalnega prostora, ki bi lahko „v celoti izkoristi[l] možnosti izobraževanja in kulture kot gonilne sile za ustvarjanje delovnih mest, socialno pravičnost, aktivno državljanstvo, pa tudi kot sredstvo za izražanje identitete Evrope v vsej njeni raznolikosti“⁴⁸.
- (2) Ljudje potrebujejo pravi nabor spretnosti in kompetenc za ohranjanje trenutnega življenjskega standarda, podpiranje visokih stopenj zaposlenosti in spodbujanje socialne kohezije v jutrišnji družbi in svetu dela.⁴⁹ Podpora ljudem po vsej Evropi pri pridobivanju spretnosti in kompetenc, ki jih potrebujejo za osebno izpolnitev, zaposljivost in socialno vključenost, pomaga krepiti odpornost Evrope v času hitrih in temeljitih sprememb.
- (3) Leta 2006 sta Evropski parlament in Svet Evropske unije sprejela Priporočilo o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje. To priporočilo države članice poziva, naj „razvijajo ponudbo ključnih kompetenc za vse kot del svojih strategij za vseživljenjsko učenje, vključno s strategijami za doseganje splošne pismenosti, in uporabijo „Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje – evropski referenčni okvir“⁵⁰. Priporočilo je od sprejetja ključni referenčni dokument za oblikovanje v kompetence usmerjenega izobraževanja, usposabljanja in učenja.
- (4) Dandanes so se zahteve po kompetencah spremenile, saj je za vedno več delovnih mest značilna avtomatizacija, ker imajo tehnologije pomembnejšo vlogo na vseh

⁴⁷ COM(2017) 250, gl. opombo 11.

⁴⁸ COM(2017) 673, gl. opombo 6.

⁴⁹ Evropska komisija (2017), Razmislek o socialni razsežnosti Evrope, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-social-dimension-europe_sl.pdf.

⁵⁰ 2006/962/ES, gl. opombo 13.

področjih življenja in dela, podjetnostna, socialna in državljanska kompetenca pa postajajo pomembnejše za zagotavljanje odpornosti in sposobnosti prilagajanja na spremembe.

- (5) Hkrati mednarodne raziskave, kot sta PISA⁵¹ in PIAAC⁵², kažejo na konstantno visok delež najstnikov in odraslih z nezadostnimi osnovnimi spretnostmi. Leta 2015 je imela petina učencev resne težave pri razvoju ustreznih bralnih, matematičnih ali naravoslovnih spretnosti⁵³. V nekaterih državah zgolj najnižjo raven bralne in računske pismenosti dosega do tretjina odraslih⁵⁴. 44 % prebivalcev Unije ima slabe digitalne spretnosti ali pa jih sploh nima (19 %)⁵⁵.
- (6) Zato je vlaganje v osnovne spretnosti postalo pomembnejše kot kdaj koli prej. Visokokakovostno izobraževanje, vključno z obšolskimi dejavnostmi in širokim pristopom k razvoju kompetenc, izboljša ravni doseganja osnovnih spretnosti⁵⁶. Poleg tega je treba v družbi, ki postaja vedno bolj mobilna in digitalna, raziskati nove načine učenja⁵⁷. Digitalne tehnologije vplivajo na izobraževanje, usposabljanje in učenje z razvojem prožnejših učnih okolij, prilagojenih potrebam izjemno mobilne družbe⁵⁸.
- (7) V novem programu znanj in spretnosti za Evropo je bil napovedan pregled Priporočila o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje iz leta 2006 ter priznано, da je vlaganje v znanja, spretnosti in kompetence ter v skupno in sodobno razumevanje ključnih kompetenc prvi korak v spodbujanju izobraževanja, usposabljanja in neformalnega učenja v Evropi⁵⁹.
- (8) V odziv na socialne in gospodarske spremembe, ob upoštevanju razprav o prihodnosti dela in po javnem posvetovanju o pregledu priporočila o ključnih kompetencah iz leta 2006, je treba pregledati in posodobiti tako Priporočilo kot tudi evropski referenčni okvir ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje, pri tem pa poseben poudarek nameniti spodbujanju podjetnosti.
- (9) Razvoj ključnih kompetenc, njihovo vrednotenje in zagotavljanje v kompetence usmerjenega izobraževanja, usposabljanja in učenja bi bilo treba podpreti z vzpostavitev dobrih praks za boljšo podporo izobraževalnim delavcem pri njihovih nalogah in izboljšanjem njihove izobrazbe, za posodobitev metod in orodij za ocenjevanje in vrednotenje ter za uvedbo novih in inovativnih oblik poučevanja in učenja⁶⁰. Zato bi moralo Priporočilo na osnovi izkušenj zadnjega desetletja obravnavati izzive izvajanja v kompetence usmerjenega izobraževanja, usposabljanja in učenja.
- (10) Podpora vrednotenju kompetenc bo posameznikom omogočila, da se njihove kompetence priznavajo in da pridobijo polne ali, kadar je to primerno, delne

⁵¹ OECD, Program mednarodne primerjave dosežkov učencev, <http://www.oecd.org/pisa/>.

⁵² OECD, Program za mednarodno ocenjevanje kompetenc odraslih, <http://www.oecd.org/skills/piaac/>.

⁵³ OECD (2016), rezultati raziskave PISA 2015, gl. opombo 8.

⁵⁴ Evropska komisija (2016), Pregled izobraževanja in usposabljanja za leto 2016, gl. opombo 9.

⁵⁵ Evropska komisija, Pregled stanja na digitalnem področju za leto 2017.

⁵⁶ OECD (2016), rezultati raziskave PISA 2015, gl. opombo 8.

⁵⁷ Evropska komisija (2017), Razmislek o izkoriščanju globalizacije, gl. opombo 4.

⁵⁸ Sporočilo Komisije, Ponovni razmislek o izobraževanju: naložbe v spretnosti za boljše socialno-ekonomske rezultate, [COM\(2012\) 669](#).

⁵⁹ COM(2016) 381, gl. opombo 18.

⁶⁰ Skupno poročilo Sveta in Komisije iz leta 2010 o napredku pri izvajanju delovnega programa „Izobraževanje in usposabljanje 2010“, 2010/C 117/01, I. opombo 32; Skupno poročilo Sveta in Komisije za leto 2015 o izvajanju strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020) ([2015/C 417/04](#)).

kvalifikacije⁶¹. Temelji lahko na obstoječih ureditvah za vrednotenje neformalnega in priložnostnega učenja pa tudi evropskem ogrodju kvalifikacij⁶², ki zagotavlja skupen referenčni okvir za primerjavo ravni kvalifikacij in v katerem so navedene kompetence, potrebne za njihovo pridobitev. Poleg tega ima ocenjevanje pomembno vlogo pri oblikovanju učnih procesov in usmerjanju ter pomaga ljudem izboljšati kompetence, tudi glede na spreminjajoče se zahteve na trgu dela⁶³.

- (11) Opredelitev niza ključnih kompetenc, potrebnih za osebno izpolnitev, zaposljivost in socialno vključenost, se je oblikovala skozi socialna in gospodarska gibanja, pa tudi skozi različne pobude v Evropi v zadnjem desetletju. Posebna pozornost je bila namenjena izboljšanju osnovnih spretnosti, vlaganju v učenje jezikov, izboljšanju digitalne in podjetnostne kompetence, pomembnosti skupnih vrednot pri delovanju naših družb in spodbujanju večjega števila mladih k poklicem v naravoslovju. Ta gibanja bi se morala odražati v referenčnem okviru.
- (12) Cilj trajnostnega razvoja 4.7 poudarja, da je treba „[p]oskrbeti, da bodo vsi učenci pridobili znanje in spretnosti, potrebne za spodbujanje trajnostnega razvoja, tudi z izobraževanjem o trajnostnem razvoju in trajnostnem načinu življenja, človekovih pravicah, enakosti spolov, spodbujanju kulture miru in nenasilja, državljanstvu sveta ter spoštovanju kulturne raznolikosti in prispevka kulture k trajnostnemu razvoju.“⁶⁴ Ta cilj se odraža v pregledu referenčnega okvira.
- (13) Nudenje učenja jezikov, ki je vedno bolj pomembno za sodobne družbe, medkulturno razumevanje in sodelovanje, ima koristi od skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike⁶⁵. Ta okvir pomaga pri opredeljevanju glavnih elementov kompetence in podpira proces učenja. Poleg tega je podlaga za opredeljevanje jezikovnih kompetenc na splošno in je upoštevan v posodobitvi referenčnega okvira.
- (14) Priprava okvira digitalne kompetence⁶⁶ in okvira podjetnostne kompetence⁶⁷ se je izkazala za koristno za podporo razvoja kompetenc. Podobno referenčni kompetenčni okvir Sveta Evrope za demokratično kulturo⁶⁸ predstavlja celovit sklop vrednot, spretnosti in odnosov za ustrezno udeležbo v demokratičnih družbah. Vsi ti okviri so bili ustrezno upoštevani pri posodobitvi referenčnega okvira.
- (15) Da bi več mladih spodbudili k poklicnim potem v naravoslovju, tehniki, inženirstvu in matematiki, so pobude povsod po Evropi začele z uporabo raziskovalnih pedagoških pristopov izobraževanje na področju naravoslovja povezovati z umetnostjo in drugimi predmeti ter sodelovati s širokim naborom socialnih akterjev in industrij⁶⁹. Čeprav se opredelitev navedenih kompetenc skozi leta ni bistveno spremenila, postaja podpora

⁶¹ UL C 398/01, gl. opombo 22.

⁶² UL C 189/15, gl. opombo 23.

⁶³ Resolucija Sveta z dne 28. maja 2004 o krepitvi politik, sistemov in praks na področju vseživljenjske orientacije, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/educ/104236.pdf; Resolucija Sveta z dne 21. novembra 2008 o boljšem vključevanju vseživljenjske orientacije v strategije vseživljenjskega učenja.

⁶⁴ Resolucija Združenih narodov, ki jo je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov 25. septembra 2015, Spremenimo svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

⁶⁵ Skupni evropski referenčni okvir za jezike: učenje, poučevanje, ocenjevanje, <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>.

⁶⁶ Okvir digitalne kompetence, gl. opombo 30.

⁶⁷ Okvir podjetnostne kompetence, gl. opombo 31.

⁶⁸ *Competences for democratic culture – Living together as equals in culturally diverse democratic societies* (Kompetence za demokratično kulturo – Živeti skupaj kot enakovredni posamezniki v večkulturnih demokratičnih družbah) (2016), <https://rm.coe.int/16806ccc07>.

⁶⁹ Evropska komisija (2014), *Science education for responsible citizenship* (Izobraževanje na področju naravoslovja za odgovorno državljanstvo), gl. opombo 38.

razvoju kompetenc na področju naravoslovja, tehnike, inženirstva in matematike vedno pomembnejša, kar bi se moralo odražati v tem priporočilu.

- (16) Neformalno učenje je pomembno in relevantno glede na izkušnje, pridobljene z mladinskim in prostovoljskim delom, pa tudi množičnim športom. Neformalno učenje ima pomembno vlogo pri podpiranju razvoja bistvenih medosebnih, sporazumevalnih in kognitivnih spretnosti, kot so: kritično mišljenje, analitične spretnosti, ustvarjalnost, reševanje problemov in odpornost, ki olajšajo vstopanje mladih v odraslost, aktivno državljanstvo in delovno življenje⁷⁰. Vzpostavitev boljšega sodelovanja med različnimi učnimi konteksti pomaga spodbujati najrazličnejše učne pristope in kontekste⁷¹.
- (17) Za spodbujanje razvoja ključnih kompetenc v okviru vseživljenjskega učenja bi bilo treba podporo zagotoviti na vseh ravneh izobraževanja, usposabljanja in učenja: za razvoj kakovostne predšolske vzgoje in varstva⁷², še boljše šolsko izobraževanje in zagotavljanje odličnega poučevanja⁷³, zagotavljanje poti izpopolnjevanja nizko usposobljenim odraslim⁷⁴ pa tudi nadaljnji razvoj začetnega in stalnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja⁷⁵ ter posodobitev visokega šolstva⁷⁶.
- (18) To priporočilo bi moralo zajemati širok razpon kontekstov izobraževanja, usposabljanja in učenja, tako formalnega kot neformalnega v okviru vseživljenjskega učenja. Moralo bi si prizadevati za vzpostavitev skupnega razumevanja kompetenc, ki lahko podprejo prehode in sodelovanje med temi različnimi učnimi okolji. Določa dobre prakse, ki bi lahko naslovile potrebe izobraževalnih delavcev, kar vključuje učitelje, vodje usposabljanja, izobraževalce učiteljev, vodje ustanov za izobraževanje in usposabljanje, zaposlene, odgovorne za usposabljanje sodelavcev, raziskovalce in univerzitetne predavatelje, mladinske delavce ter izobraževalce odraslih, pa tudi delodajalcev in zainteresiranih strani na trgu dela. To priporočilo je naslovljeno tudi na institucije in organizacije, vključno s socialnimi partnerji in organizacijami civilne družbe, ki usmerjajo in podpirajo ljudi pri izboljšanju njihovih kompetenc od zgodnjega otroštva skozi vse življenje.
- (19) To priporočilo v celoti spoštuje načeli subsidiarnosti in sorazmernosti –
- SPREJEL NASLEDNJE PRIPOROČILO:**

Države članice bi morale:

1. podpirati pravico do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja ter zagotavljati priložnosti za vse, da razvijejo ključne kompetence s polno uporabo okvira „Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje – evropski referenčni okvir“ iz Priloge, in

⁷⁰ Sklepi Sveta o vlogi mladinskega dela v podporo mladim pri razvoju bistvenih življenjskih spretnosti, ki so jim v pomoč pri uspešnem vstopanju v odraslost, dejavno državljanstvo in delovno življenje (22. maj 2017), <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9547-2017-INIT/sl/pdf>.

⁷¹ Sklepi Sveta o izboljšanju medsektorskega sodelovanja za učinkovito reševanje socialno-ekonomskih izzivov mladih (27. maj 2015) [2015/C 172/03](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015C172&from=SL).

⁷² Sklepi Sveta o vlogi predšolske vzgoje in osnovnošolskega izobraževanja pri spodbujanju ustvarjalnosti, inovativnosti in digitalne kompetence (27. maj 2015) [2015/C 172/05](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015C172&from=SL).

⁷³ COM(2017) 248, gl. opombo 20.

⁷⁴ Priporočilo Sveta z dne 19. decembra 2016 z naslovom Poti izpopolnjevanja: Nove priložnosti za odrasle, [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016H1224\(01\)&from=SL](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016H1224(01)&from=SL).

⁷⁵ [UL 2015/C 417/04](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015C417&from=SL), Priloga II

⁷⁶ COM(2017) 247, gl. opombo 21.

- 1.1. v okviru nacionalnih strategij za vseživljenjsko učenje okrepiti razvoj ključnih kompetenc za vse od zgodnjega otroštva naprej;
- 1.2. podpirati mlade in odrasle, ki se soočajo s prikrajšanostjo ali imajo posebne potrebe, pri uresničevanju njihovega potenciala.
2. podpirati razvoj ključnih kompetenc, pri tem pa posebno pozornost nameniti:
 - 2.1. zvišanju ravni doseganja osnovnih spretnosti (bralne in računske pismenosti ter osnovnih digitalnih spretnosti) kot osnovi za nadaljnje učenje in sodelovanje v družbi;
 - 2.2. spodbujanju pridobivanja kompetenc v naravoslovju, tehniki, inženirstvu in matematiki ter sprejetju ukrepov za spodbujanje večjega števila mladih, da se odločijo za poklicne poti na teh področjih;
 - 2.3. zviševanju in izboljšanju ravni digitalne kompetence na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja v vseh segmentih prebivalstva;
 - 2.4. razvijanju podjetnostne kompetence, ustvarjalnosti in samoiniciativnosti, zlasti med mladimi, tudi s spodbujanjem priložnosti za učence in dijake, da v obdobju primarnega oziroma sekundarnega izobraževanja pridobijo vsaj eno podjetniško izkušnjo;
 - 2.5. zvišanju ravni jezikovne kompetence in podpori učencem za učenje različnih jezikov glede na njihove delovne in življenjske razmere;
3. olajšati pridobivanje ključnih kompetenc z uporabo dobrih praks v podporo razvoju ključnih kompetenc, kot je določeno v Prilogi, zlasti s:
 - 3.1. spodbujanjem različnih učnih pristopov in kontekstov, vključno z ustrezno uporabo digitalnih tehnologij, v izobraževanju, usposabljanju in učenju;
 - 3.2. nudenjem podpore izobraževalnim delavcem v zvezi z v kompetence usmerjenim vseživljenjskim učenjem v izobraževanju, usposabljanju in učenju;
 - 3.3. podpiranjem in nadaljnjim razvojem ocenjevanja in vrednotenja ključnih kompetenc;
 - 3.4. krepitvijo sodelovanja med izobraževanjem, usposabljanjem in učenjem na vseh ravneh in na različnih področjih za izboljšanje neprekinjenosti razvoja kompetenc učencev in razvoja inovativnih učnih pristopov;
 - 3.5. krepitvijo orodij, virov in usmerjanja v izobraževanju, usposabljanju, zaposlovanju in drugih učnih okoljih za podporo posameznikom pri upravljanju njihovih poti vseživljenjskega učenja;
4. vključiti cilje trajnostnega razvoja ZN v izobraževanje, usposabljanje in učenje;
5. poročati o izkušnjah in napredku pri spodbujanju ključnih kompetenc v vseh sektorjih izobraževanja in usposabljanja, vključno z neformalnim učenjem.

POZDRAVLJA DEJSTVO, DA KOMISIJA:

6. podpira izvajanje priporočila in uporabo evropskega referenčnega okvira s spodbujanjem vzajemnega učenja med državami članicami in, v sodelovanju z njimi, razvojem referenčnega gradiva in orodij, kot so:
 - 6.1. okviri posameznih kompetenc, ki spodbujajo razvoj in ocenjevanje kompetenc⁷⁷;

⁷⁷ Na podlagi izkušenj in strokovnega znanja, pridobljenega pri oblikovanju skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike, okvira digitalne kompetence in okvira podjetnostne kompetence.

- 6.2. na dokazih temelječa smernic za nove oblike učenja in podporne pristope;
- 6.3. podporna orodja za izobraževalne delavce in druge zainteresirane strani, kot so množični odprti spletni tečaji (MOOC), orodja za samoocenjevanje⁷⁸, mreže, kot sta eTwinning in elektronska platforma za izobraževanje odraslih v Evropi (EPALE);
- 6.4. pristopi k ocenjevanju in vrednotenju ključnih kompetenc, ki temeljijo na predhodnem delu, opravljenem v okviru strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020)⁷⁹;
7. podpira pobude za nadaljnji razvoj in spodbujanje izobraževanja za trajnostni razvoj v skladu s ciljem trajnostnega razvoja 4 ZN: vsem enakopravno zagotoviti kakovostno izobrazbo ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vsakogar⁸⁰;
8. proučuje možnost priprave pregleda stanja o zagotavljanju v kompetence usmerjenega izobraževanja, usposabljanja in učenja ter razvoju kompetenc v Uniji.

To priporočilo nadomešča Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje.

V Bruslju,

*Za Svet
Predsednik*

⁷⁸ Kot je okvir digitalne kompetence, gl. opombo 30.

⁷⁹ Delovni dokument služb Komisije: *Assessment of Key Competences in initial education and training: Policy Guidance* (Ocenjevanje ključnih kompetenc v začetnem izobraževanju in usposabljanju: politične smernice), SWD(2012) 371.

⁸⁰ Cilj trajnostnega razvoja ZN 4, gl. opombo 44.